

Izhaja 10. in
25. dan vsa-
cega meseca.

POPOTNIK

Velja za celo
leto 3 gold. za
polleta 1 gold.
50 kr.

List za šolo in dom.

I. leto.

V Celji, 10. julija 1880.

13. list.

V spomin
desetletnice celjskega učiteljskega društva
dne 1. julija 1880.

Dovésti mladino do prave omike,
Edinost in slogó vzderžujemo si ;
Samféna dejanja so kerhke mladike,
Edinost in sloga krepíte moči.

Težavnega posla obilne dolžnosti
Ljubezen do národa nam olahéá,
Edinost in sloga množíte kreposti,
Trebíti, žlahníti mladine serca.

Napredek osreči deržavo, naróde,
Izvestno smo vneti za njega tud' mi ;
Cvetoča mladina če dušne svobóde,
A k tej ji pomózimo z vsemi moči.

Ivan.

O šolskih zdravstvenih zadevah.

Spisal Vranski.

Človek je podveržen mnogoterim boleznim ; tudi vsakoverstne nevarnosti pretijo njegovemu zdravju, -zatorej se nahaja malo takih ljudi, ki bi visoko starost dosegli. Mnogo, jako mnogo otrok pomerje, predno so ugodni za šolsko obiskovanje. Znano je po zdravniških sporočilih, da od rojstva do 10. leta 29—30 odstotkov otrok umerje. Temu je mnogo uzrokov, kakor n. pr. mnogotere nepravilne družbinskih razmerah roditeljev, nezdrava in pomankljiva hrana, prebivanje v nezdravem stanovanji, prehlajenje v merzlem zraku, nezadostno prebava v želodcu in mnogo drugih.

Stariši skerbijo najpopred za telesno odgojo otrôk, a jako malo se zgodi za izbistrenje uma. Kdo je varuh malega? Večjidel njegovci že nekoliko odrasli bratje ali sestrice, ki pa še sami tekajo v otroških čreveljih, ali pa so varučke stare babice, ki so se na duhu že pootročile. Zarad tega ostane otročji duh na najnižji stopinji. Res so tu in tam otroški verti, kjer se malim po metodičnih vodilih začanja um bistriti, a toti se nahajajo veči del po mestih, in še tam v tako malem številu, da zamorejo take zavode samo otroci premožnejših starišev obiskovati, med tem ko se otrokom rokodelcev in drugih ubožnejših ljudi korist šolskih vertov odteguje. A tudi o šolskih vertih se čujeji nepovoljni glasi, da v njih preveč šolska odgoja prevaguje, da pridejo otroci iz tacih zavodov utrujeni na telesu in duhu domu.

Tedaj naj bi otrok začel hoditi v ljudsko šolo?

Pri nas je postavno, da mora otrok po doveršenem šestem letu v šolo. Tota naredba sicer ni preostra, ako so telesne in duševne moči otrokove dosti razvite. Mnogo pa je otrôk, kojih moči so zaostale; takih naj bi ne mučili prezgodaj z učenjem, ako imajo tudi šolo pred nosom. Šolske dolžnosti za otroke niso ravno lahke, zatorej je prvi pogoj: telesno zdravje bistri um.

Kar pri otroku najprvo merjenje do šole vzbuja, je to: Otroci so doma navajeni, da ničesar niso delali; vživali so, kakor Italijan pravi: *dolce far niente*. V šolo vstopivši morajo se kmalu ukloniti rednemu delovanju, česar pa niso navajeni. Zatorej se pogostomo zlasti od začetka čuje: „tega jaz ne znam“, „ne morem“ „nočem“ ali drugače. Vse dosedanje življenje otrokovo je kar na enkrat predrugačeno; sedaj mora živeti za šolo. Vsak dan, izvzemši proste šolske dneve, mora otrok nekaj ur v šoli mirno sedeti, in še doma mora nekaj časa v to obrniti, da se pripravi za šolski poduk. Starišem pa tudi učiteljem je največ na tem ležeče, da se otrok v kratkem času kolikor mogoče mnogo nauči; ako tudi zraven na zdravju škodo trpi, to se žalibog premnogokrat prezira. Ako rudečeličnemu otroku začnejo lica bledeti, upadati, iščejo se uzroki ali v prehitri rasti, ali Bog ve kje, — le na pravo se malokrat naleti. Zdravju škodljivih uzrokov je pa pri našem šolstvu toliko (akoravno se je že dosti na bolje obrnilo), da se vsak razumen človek vpraša, zakaj se ne odpravijo ali kolikor mogoče popravijo.

Zadevajoče šolski poduk naj tukaj opomnim: Predolgo časa trajajoči poduk otroke začne zelo dolgočasiti (posebno ako nima učitelj spretne zgovornosti), postanejo nepazljivi ter raztrešeni. Treba je tedaj večkrat poduk prenehati. Za male v najnižem oddelku je zadostno, ako sledijo sè svojimi mislimi pol ure neprestano poučevanju. Kolikor više otrok po oddelkih stopuje, toliko večje dolžnosti ga vežejo, a s pomnoženimi dolžnostmi raste tudi število šolskih ur, kterih dnevno število bi tudi pri viših oddelkih ne presevalo število 5.

Najnevarniše sredstvo otrokovo zdravje v nevarnost pripraviti je pač uboštvo. Uboštvo je po mestih, tudi po terjih; mnogo uboštva pa je zlasti na kmetih. Usmiljenja vredni so pač tisti otroci, kteri morajo od dopoldanskega poduka na popoldanski čakati. Mislite si otroka ubožnih hribovskih starišev. Zimski

čas je. V jutro ob sedmih vstane iz borne posteljice. Jutro je še dosti prijazno, tedaj pošljejo stariši 6—7 letnega otroka v šolo. Dajo mu za zajutrek skledico sladkega mleka s kruhom in še poseben kos suhega kruha v torbico kbukvicam in tablici za tovariša. Gre slabo oblečen po dostikrat zelo nevarnih potih v šolo. O poldne ima košček kruha, ako ga že popred ni snedel. Pač bi se njegovemu lačnemu želodčku malo gorkega kosila prileglo, pa kaj, ko ni mogoče. — Popoldanski poduk, hvala Bogu, tudi neha. Med tem se je pa vreme spremenilo. Sivi oblaki so se pripotili na nebo; začelo je snežiti in burja okrog voglov žvižga. Vlegla se je megla na zemljo, in stemnilo se je, da se komaj dvajset korakov daleč vidi. Sneg je že ped debelo zapadel, ter vedno še naletava, kakor bi cunje tergal. Našemu šestletnemu učencu je treba domu iti, vreme pa je zunaj tako, da si še učiteljev pesne upa na prosto. Blager fanteku, ako mu kateri naproti pride, ali če gre vsaj v družini sè svojimi sodrugi. Ves premrazen in lačen pride domu, ter komaj čaka, da pojé nekoliko ostale kaše ali ječmenčeka, in hajd počivat. Ni čuda, da toliko otrok zboli zarad pomanjkanja gorke obleke, nezadostne hrane in drugih neugodnih razmer. Kdor pozna take in enake okoliščine po deželi, vé, s kako težavo si mora mladina po kmetih potrebnih vednosti pridobiti, a tudi dostikrat sè svojim zdravjem plačati.

Poglejmo dalje zunanjo upravo šolskih poslopij.

Šolska poslopja so ne le po vaseh, temuč tudi po mestih tu in tam zelo pomanjkljiva. V vasi se je iz navadne kmečke hiše prestrojila šola, v mestih pa iz kacega samostana, vojašnice ali kake druge hiše. Taka poslopja so večidel temna, ker so okna premajhna in preveč eno od drugega oddaljena.

Šolska soba je nizka, zlasti ako se je šola iz kmečke hiše preuredila; človek se čuti v taki sobi potlačenega. Mislimo si zraven še prenapolnjenje šolskega prostora, pomanjkanje vsakega preznačevanja, nemarno opustljivost pri odpiranju oken po dokončanem poduku, potem izhlapljenje pljuč in kože pomešano z drugimi raznovertnimi plini, puh iz mokre in nikoli očedene obleke, prah in blato, katero se na obleki in na čevljih v šolsko sobo prinese, zraven pa še slabo peč od ktere se kadi, kakor iz hlapona, vse to je kratek obris slabe šolske izbe, ki žalibog niso zelo redke. Na živcih občutljivemu človeku, vstopivšemu v tako gnjusno šolsko sobo, zgodilo bi se blizo tako, kakor Heliju, ko je zvedel o smerti svojih dveh sinov padlih pred sovražnikom.

Pogovarjaje se o dolgosti človeškega življenja v raznih stanovih, čul sem že mnogokrat, da učitelji zato dolgo živijo, ker jim baje izhlapljenje mladeži dobro tekne. Ne vem, bi li take izraze smatral za ironijo, ali kali; to pa vem, da izprideni zrak še — muham ne hasne.

Oburnimo se dalje k drugim napakam pri šolstvu ter opazujmo naše klopi. Obiskal sem že mnogo šol, a samo pri dveh sem videl primerne klopi. Večidel sedijo otroci v predolгих klopeh. Ker so razdeljeni po oddelkih, ali kakor je tu in tam navada, po stopnji njihove pridnosti, sedi dolgi klatež poleg malega paglavca; uni moli svoje dolge noge daleč pod prednjo klop, toti sè

svojimi kratkimi kobalicami še tal ne dotika. Naslonilo je previsoko, in miza (kjer ima učenec knjige in kjer piše) je preveč oddaljena. Zastran tega je otrok prisiljen sedeti sključeno ali postransko. Učitelj sicer opominja in svari otroke pred tako škodljivo navado, a zamän; otrok sicer poskuša kratek čas po volji učiteljevi sedeti, a moč napake šolske klopi je večja nego dobra volja otrokova, in po kratkem boji je zopet vse kakor popred. Herbtišče se skrivi in otrok postane enostranski. Po kmetih se še sicer ne vidi na ta način pohabljen mladina, ker uživajo otroci več čistega, zdravega zraka ter se gibljejo v njem; pogostoma pa se nahajajo taki reveži po mestih, in še več bi jih bilo, ko bi se ne tirjalo, da se mestna mladina pridno in pogosto telovadi.

Napačno sestavljene šolske klopi so pa krive tudi kratkovidnosti pri naši mladini. V nižem razredu ljudske šole ne nahajajo se kratkovidci, temveč daljevidci; kolikor više pa vstopijo, toliko bolj se množi število kratkovidnežev. Ista klop, ktera prouzroči, da se herbtišče krivi, ukonča tudi moč očesa. Posebno ako je šolska soba temna, prisiljen je otrok tako rekoč z nosom čitati, ako hoče kaj videti. Zraven tega so uzroki kratkovidnosti še drugi, n. pr. slabó in s premalo razločnimi pismeni in številkami tiskane šolske knjige in zemljevidi, premalo černe tablice, ki se predolgo časa rabijo in na kterih učenec svoj spis le z veliko težavo prečitati zamore.

Kar se tiče prenapolnjenja šolskega prostora, o tem se pač imamo pritožiti skoro vsi učitelji na deželi. Šolska soba naj bi ne bila premala, naj manj naj bi obsegala do 80 učencev. Ako je prevelika, zlasti ako je širja nego dolga, tedaj mora učitelj izvrstna pljuča imeti, da ga vsi učenci razumijo; ako je premala, terpi v taki šoli največ red. V šolski sobi mora tudi vedno biti zdrav zrak. Zrak pa se hitro spridi, ako pride na enega učenca manj nego 3 km. Po zdravniških nasvetih naj bi se v eni šolski sobi ne nahajalo več nego 48 otrok. To je se ve da zarad denarstvenih zadev skoraj nemogoče, vendar naj bi se vsaj na to oziralo, da se čez postavno določilo ne natlači otrok v eno šolsko sobo. (Dolgosti šolske sobe zadostujejo 9—10 m., tako da zadaj sedeči otroci brez težave berejo 3 cm. velike pismene na šolski tabli. Širokost naj bode primerna dolgosti, najboljšje 7 m. Ploskev vse šolske sobe bila bi tedaj 70 □m. Visokost naj bi ne presegala 4 m. (ali 4·5 m.) zarad glasu.

Kubičnega zračnega prostora bi tedaj bilo v taki sobi kakih 280 km.

Tudi peči so v mnogih šolah še jako slabe. Pri marsikterih ne izda nikaka kurjava; učenci trepetajo od mraza, da so rudeči in plavi, ali pa se zgodi (zlasti pri železnih pečeh), da blizo peči sedečim skoraj ni obstati zarad vročine, pri oknih sedečim pa zobje od mraza klepečejo.

Tudi naj bi se bolje skerbelo za zdrav zrak v šolskih prostorih. Zrak bi moral biti v prostoru 280 km. in kjer sedi 80 ali še več otrok prenovljen vsako uro. To pa se zlasti po zimi ne more storiti, ker bi z nezdravim zrakom tudi gorkota prešla. Odpirala pa naj bi se okna po vsakem dokončanem poduku, tedaj dopoldne in popoldne; po zimi naj bi se za popoldanski poduk zopet primerno zakurilo.

Pometanje in sploh snaženje verši naj se precej in vsak dan po končanem popoldanskem poduku, da se z okuženim zrakom tudi prah skozi okna izkadi. Gerda napaka je neposredno pred začetkom nauka šolo pometati; vsa soba je v prašni megli in tisti prah morajo celi dan dihati pljuča učiteljeva in učenceva.

Tudi stranišča in zahodi sploh zlasti pri starejših šolskih poslopih so tako neugodno napravljene, da se sme reči, da so naravnost zdravju škodljivi ne le učencem, kateri prebivajo le nekoliko ur v šolskem poslopi, temveč učitelju in njegovi družini. Poznam nekoliko šol na spodnjem Štajarskem, ktere še šolskega dvorišča nimajo, in zahodi bi se morali vendar nekoliko od učilnic odstraniti. Pri taki šoli bi bilo najbolje, da bi učitelji in učenci o poletni vročini neprestano nahod imeli, da bi jih neprijetni puh toliko ne nadlegoval. G. okrajni zdravnik sicer vse take in enake zdravju škodljive napake okrajnim šolskim svetom prilično naznani, da se kolikor mogoče odpravijo, a koliko in v katerih krajih se je kaj na bolje obrnilo, to bode on po prihodnjem pregledovanju najbolje vedel poročati.

Kako se otroci vzbujajo k snagi in vadijo na red?

Snaga je prijateljica ljubega zdravja, nesnaga mu je pa velika sovražnica. Veliko število ljudi si zavoljo nesnage bolezni nakoplje, ktere se celo svoje življenje ne more znebiti, dokler jih prezgodnja smert ne reši strašanskih muk.

Nesnaga provzročuje, da se potnice zamašijo, ter brani životu potrebno izhlapljenje in tako napravlja bolezn. Vsaka gospodinja mora vedeti, da se napravlja v bakrenih kuhinskih posodah zelen plesnjivec, kateri je zelo strupen. Če se taka posoda zanemarja ter ne čisti prav vestno, lahko se pripeti velika nesreča, da se zastrupi vsa družina, kakor se je že večkrat zgodilo. Ako povprašamo po vzroku, kako je to, da se še sedaj nahajajo priletni ljudje, katerim je snaga in red deveta briga; lahko vidimo, da ti ljudje niso hodili v šolo, ali so pa imeli take učitelje, koji se o snagi in redu niso mnogo zmenili. Ti ljudje se tedaj niso od mladosti že vadili na red in snago in to je zelo potrebno. Sedaj v novi šolski dobi, ko imamo lepo število izvrstnih delalcev in delalk na učnem polji, sedaj se nam ni treba bati, da bi se tako važen predmet zanemarjal. Najpervo se naj otroci na to opozorijo, kako grdo je, ako hodijo vmazani in raztergani v šolo. Nekteri imajo navado, se samo okoli oči malo vmiti, druge dele života pa prepuščajo černobi, koja se jim zajeda v kožo. Tukaj naj učitelj razloži, kako lepo je, če si otrok tudi obraz, glavo, vrat, roke in noge čedno vmiije. Ktero otrok hoče biti čversto in zdravo, naj se vsak dan pridno osnaži.

Lase naj si lepo pogladijo, da ne pridejo meršavi v šolo; posebno dekleta se morajo pogosto počesati.

Učitelj se naj varuje dolžiti stariše vpricho otrok, da bi oni bili krivi, če so otroci zanemarjeni. Boljše je, če se otrokom na serce polaga, naj se sami

čistijo, ker so že toliko dorasli. Ne sme se dalje tudi terpeti, da prihajajo otroci raztergani v šolo. Seveda se bodo izgovarjali, da so vbogi, da si ne morejo nove obleke pripraviti i. t. d.

Da je veliko zelo vbogih otrok, je resnica — a da bi se raztergana obleka ne dala zakerpati — je laž. Ne more se zahtevati, da bi otrok v novi obleki prihajalo v šolo, toda stara obleka mora biti zašita in oprana. Razloživši otrokom to, kar se tiče njihovega telesa, se gre potem na njihovo šolsko orodje n. p. knjige, zvezke, papir i. t. d.

Pri vsaki priliki naj se povdarja, kako gerdo je to, ako imajo otroci v bukvicah vse popisano, počerčkano, s černilon polito ali celo raztergano. Priden učenec ima skerb na svoje šolsko orodje. Ptič se spozna po petji, a priden učenec po knjigah.

Pogostoma se pripeti, da pozabi učenec kamenček, pero ali knjigo in nadleguje potem druge učence. Če učitelj to pripušča, ter ga že prvokrat ne opomni, navadil se bode nerednosti ter bo velikokrat dajal povod k nezadovoljnosti.

Učiteljice ženskih ročnih del morajo posebno skerbeti za snago. Preden se začne poučevati, naj si vsaka učenka roke vmiije, da se delo, katero bodo imele v rokah, preveč ne zamaže. Dostikrat se vidi, da so izdelane nogovice zamazane, kakor da bi jih nalašč počernal, akoprām je bila volna v začetku pletenja bela. Pervič se naj skerbi za red v shrambi za ročna dela. Za spravljanje dela se odloči za vsak oddelek ena učenka, ktera skerbi, da je vse v najlepšem redu. Dobro je tudi, če se učenke za ta posel menjajo, tako da pride vsaka na versto.

Deklicam se mora priporočati, da se potrudijo tudi doma imeti vse v najlepšem redu, kakor se to zahteva od njih v šoli. Zjutraj naj poravnajo postelje, pometejo izbe, naj pobrišejo klopi, mize, stole, okna i. t. d. ter naj postavijo hišno orodje na odločena mesta.

Ravno tako morajo gledati, da je v hlevih pri živini vse snažno. Pajčevina naj se omete ter lepo nastelje živini; kerma naj se ji redno polaga. Ako se živina še tako dobro kermi, če ni na snažnem, ji nič prav ne tekne. Tudi žival ljubi snago. Lep izgled nam dajejo mravlje. Kako snažne so njihove steze, kako marljivo odnašajo vsakoršne zapreke iz vglajenih potov. Poglejmo marljive bučelice, kako umetno je njihovo delo in kako snažno je njihovo stanovanje! Če toraj še neumna žival snago tako čišla, čembolj se moramo mi za njo potegovati, ker imamo pamet — ker smo krona celega stvarjenja.

Helena Wieser.

Lipa.

Učni poskus za višje oddelke.

Dalje in konec.

Prekrasna lipa je vsa polna božjih dobrot od korenine do verha. Ona je pri hiši tako potrebna, kakor le katero sadonosno dnevno. Ni ga dela na lipi, kateri bi nam ne dajal veliko korist. Krasen, dišeči cvet daje pridnim bučelicam obilo zlahtnega medu, kateri nam služi v zdravilo i. t. d. Cvetje, ob

s u h e m vremenu nabrano, daje čudno zdravilen čaj pri prehlajenji, kašlji, pri vratnih in persnih boleznih. Ker je čaj potivno, a hladilno zdravilo, mora se bolnik med tem dobro odeti. Čaj se tako le dela: Vzame se peščica v senci nasušenega cvetja, ter dene v lonček. Na to cvetje se vlije kropa, ter lonček pokrije. Čez malo časa je za pitje. Kuhati pa se cvetje ne sme, ker je potem čaj grenek. O kako ta čaj bolnika hladi in zdravi! Gotovo se takrat lipe hvaležno spominja.

Če se kdo opeče ali opari, ni ranocelnejšega in hladilnejega zdravila, kakor voda od lipovega luba. Ta se tako dobi: Lipova veja se obeli, vzame spodnja škorja (ličje), ter se namaka nekaj časa v vodi. Kmalu postane voda žlezasta, v katero se platnene rutice namakajo in na bolečine obezujejo.

IZVERSTNO ZDRAVILNO JE TA SOK PRI GOVEJI BOLEZNI NA PARKLJH (P A R K L J I N O V E C)
To pa se napravi tako: Lipovo lubje se s hrastovo škorjo in še z lubjem od kerhele (kačje grozdje) pomeša, vse nekoliko v loncu skuha, ter to godljo v vrečo (žakelj) vlije, postavi se v njo bolna noga živinčeta, ter vreča krog noge obveže. To se ponavlja po 2 krat na teden in v nekterih tednih parkelj nov noht dobi. Med tem časom more živinče na suhem stati.

Ličje se porabi tudi za mnogoverstna vezila, kakor: pri vinogradih za terto namesto slame, pri sadnem drevju, za obešanje mesa. Pletejo se iz njega ruče, močne vervi razne dolgosti in debelosti. Rusi delajo nekako odejo in oblačila iz njega. Da pa se ličje od škorje dobi, morajo se lipove veje tako dolgo v vodi namakati, da se vležejo, ter ličje od veje stopi, kakor n. p. pri konopljah. To ličje je kaj izverstna reč pri hiši. (Pokaže se ličje).

Nikdar ne udari v hišo, pri kateri lipa stoji, terdijo nekteri ljudje. Naj si bode pa kakor hoče, gotovo pa je, da rajše v drevo tik hiše, kakor v njo udari.

Velike vrednosti je tudi mehek les, kterega rezbarji drago plačujejo, ter v razne reči uporabljajo: izrezujejo se iz njega podobe svetnikov, oltarji i. t. d. Nekteri jo zato tudi sveto drevo imenujejo. Ako pa se lipov les sežge, se dobi iz njega oglje za risanje, porabi se v lekarnicah za zdravilo in za snaženje zobov. Ljubi moji, vse se porabi od lipe, še oglje nam daje korist in zdravilo!

Smo li vse dobrote naše lipe našteli? Kdo ne ve, kako prijetno se je v gosti, hladni senci lipovega drevesa oddahnniti in pot iz čela obrisati! Kako prijazno vabi in objema lipa sè svojimi vejami vso družino, ja vse vaščane v svojo senco, pod svoje veje! Čez dan se igrajo in veselijo otroci v senci, po večerih pa se hladijo in počivajo tudi odrasli pod njo, ter si pravijo lepe pripovedke od minulih časov, ali pa se posvetujejo o drugih potrebnih rečeh. To pa se godi le malo še kje, ker lipe so skoraj povsod posekane! Naši pradedje so prav čislali in častili ljubljeno jim lipo, jo imeli pri vsaki hiši kot ščit in znamenje slovansko. Kako življenje je bilo v tistih časih pod lipo, koliko važnega se je sklepalo pod njo! Še se nahajajo stare lipe od 200—600 let. Taka lipa bi nam, ko bi znala, lahko pripovedovala marsikaj veselega, pa dosti tudi tužnega od minulih dni.

Radi toliko dobrot in lepote, ki nam jih lipa daja, so že od nekdaj naši pesniki zlagali in peli lipi na čast pesmice. Kako lepo poje pesnik g. Anton Koder o lipi! „Lipa, ti mogočna lipa“ i. t. d. Kako serčno zapoje g. Dav. Terstenjak peseme Pod lipo („Lipa, dišeč: — preljubo drevo“).

Spet drugi pesnik poje tak milo svoje pesmico, da bi človeka solze polile:

I.
Lipa zelenela je,
Tam v dišečem gaji;
S cvetjem me posipala,
Djal sem, da sem v raji!
Veje raztezavala,
K nebu je visoko;
Meni pa je do serca
Segala globoko!

II.
Tičice je miljena
V senčico vabila;
Kadar ležal sem pod njo
Me je ohladila!
Sadaj je pa revica
Skoraj ovenela
Cvetje, perje ljubljeno
Zima jih je vzela!

(Ta pesem in napev bi bil dober za otroke. Naj se napev priobči!)

Zopet pa zapoje naš ljubljeni Orožen o nji tako tužno, da človeku globoko v serce sega. On zdihuje:

Kje je moja utica
Utica zelena?
Kje je hladna senčica
Z lipice spletena?
Hud vihar poderl je njo,
Oh zelena več ne bo!

In jaz moram tudi s tužnim srcem zdihniti: Oh, kje so tisti ljudje, ki so znali ne le lipe sekati in prodajati, ampak jih tudi saditi? Ljubi, srečni časi pridite še enkrat k nam nazaj, da bo zopet veselje in življenje pod lipo. Da nam bo zopet lipa pri hiši stala kot dobra prijateljica, radodarna pomočnica v silah in potrebah; da nas bode zopet zbirala pod svojimi košatimi vejami kakor koklja svoja piščeta. In prišli bodo! Pa kako? Vsak zmed vas, ljubi moji, naj vsadi malo lipo. Ona bode rasla z vami, kako je boste veselil! ko pa dorastete in če ste še tudi dosti drugega drevja nasadili, zbirali se boste lahko pod lipo, govorili o preteklih dnevih, ter imeli zopet tiste blažene čase, ki so jih naši predniki vživali. Jelite, da bode vsakteri zmed vas lipico vsadil? Da se bode to lože zgodilo, hočem vam spomladi vsakemu lipovo drevesce podariti, ter tudi pokazati, kako se vsadi.

Pri sestavku „o koristi“ lipe se nisem samo na šolo oziral, ampak tudi na dom. Učitelj lahko narekuje to otrokom po odstavkih brez napovedovanja ločil, ali pa jim stavi vprašanja, ter pusti to pismeno izdelovati. Oziral pa sem se tudi na čast. čitatelje Popotnikove in če le enega kedaj naša lipa ozdravi radi tega sestavka, dosegel sem svoj namen.

T. Grah

Učne slike iz zgodovine.

(Spisuje Tone Brezovnik.)

IV. Preseljevanje národov.

Okoli l. 400 p. Kr. se je začelo v Aziji veliko gibanje národov. Eno ljudstvo je tiščalo drugo proti zahodu, dokler ni eno za drugim tudi v naše kraje privrelo. Vsi so se valili proti lepi, bogati Italiji, iskaje si tamkaj novih prebivališč. Ker pa leži naš Vojnik na potu v Italijo, hruli so vsi ti narodi tukaj skoz. Rimljani, koji so tedaj tukaj v naših krajih gospodovali, bojevali so se hrabro zoper nje, pa so bili preslabi, da bi bili mogli te divje rodove zadrževati. Naša lepa dolina, koja je po pridnosti Rimljanov postala prav lep in bogat kraj z vasmí, tergi in mesti, postala je zopet prava puščava. Vsa mesta, tergi, vasi in hiše so ti divjaki poderli in razrušili, ceste in moste razderli, polja, travnike in verte pomandrli, ljudi, mlade in stare, morili, tako da je bilo zopet vse pusto, le gozdi in germovje. Vsa omika in kerščanska vera je po naših krajih nehala.

Kteri pa so bili ti divji narodi? No, najpred so pridervili nemški zahodni G o t i. Najhujši in najbolj divji pa so bili H u n i. Huni so bili tako gerdi, da jih je bilo kar groza pogledati in da so jih ljudje za otroke hudega duha imeli. Bili so majhne, a krepke postave, rumenega obraza, z veliko gornjo čeljustjo ter prav drobnih, globoko vdertih oči. Možki so bili vedno na konjih na kterih so sedé opravljali vsa opravila. Nekteri niso niti po noči šli s konja, nego glavo so naslonili na grivo ter sladko zaspali. Kuhanih jedi niso poznali, kajti hrana jim je bila korenine divjih zelišč in surovo meso, ki so ga namesto sedla devali pod se ter tako dolgo na njem jezdili, da se je nekoliko omečilo. Terpeli pa so tudi lahko glad in žejo ter so bili proti vsemu uterjeni. Oblečeni so bili v prosto kožuhovino divjih živali. Imeli so kralja Atila, kojega so ljudje zavoljo njegove strašne hudobnosti „šiba božja“ zvali. Ti Huni toraj, s svojim kraljem Atilom, pridervili so l. 452 po Kr. v naše kraje ter tukaj vse požgali, poderli in pomorili. Razdjali so mesto Celje, hiše v Vojniku, skratka, ugonobili so vse, kar so našli. Tako grozovito so gospodarili, da je postal pregovor, da „kamorkoli stopi kopito kacega hunskega konja, tam niti trava ne rase več.“ K sreči je grozni Atila že prihodnje leto vmerl in Huni so se sčasoma pozgubili.

Ti Goti in Huni so rimsko cesarstvo tako oslabili, da je Odoakar, poglavar Herulov, zamogel rimskega cesarja Romula Avgustula vjeti in tako rimsko cesarstvo vničiti. Tako je tedaj Odoakar vladal tudi čez naše kraje, Vendar ni bil dolgo srečen, kajti prišel je še močnejši, namreč Teodorik Veliki, kralj vzhodnih Gotov, ki je Odoakarja premagal ter naše kraje v last dobil.

Teodorik je bil moder in pravičen vladar. Naši od teh raznih národov tako opustošeni kraji jeli so se zopet oživljati. Zopet so postavili mesta in vasi, popravili ceste, moste in polje, terta se je zopet sadila in zopet so živeli ljudje mirno, varno in veselo.

A kaj, ko to ni dolgo trajalo! Po smrti Teodorikovi začele so se nove zmešnjave. Najpred so pridervili Longobardi, a za njimi strašni Avari (Obri), ki so si našo deželo za dalj časa podvergli. Z Avari prišli so tudi Slovani, ki še dandanes tukaj prebivajo, a o teh prihodnjič. —

Videli ste, koliko raznih narodov se je v kratkem času sem in zopet kam drugam preselilo, za to imenujemo vse to gibanje skupaj „preseljevanje narodov.“

Obravnava je slična prejšnjim.

Povest iz domačih krajev.

Mati božja na Kamnu.

Ob koroški železnici, blizu meje štajarsko-koroške leži stara fara Vuzenica. (*Saldenhofen*.) Mali terg Vuzenica leži nekoliko niže pod farno cerkvijo tik železnice. Malo više proti zahodu je železniška postaja Vuzenica. Pod tergom na severni strani teče Drava. Nad tergom, na južni strani, na visokem in stermem hribu se vidi še nekaj zidovja, ostanki starega grada vuzeniškega. Na juterni strani starega grada spet na precej visokem, prijazno zelenem griču pa stoji zala cerkvica „Mater božje na Kamnu“. — O začetku te cerkvice mi je pripovedoval stari vuzeniški brodnik sledečo prigodbo :

Pred veliko leti, ko so še vitezi Vuzeniški gospodovali v starem gradu nad tergom, še ni bilo na Kamnu cerkvice Mater božje, ampak bile so na tem mestu vislice ali vešala za kervavo sodbo vuzeniško.

Necega dne pripotujeta dva plemenita Ogra, oče in sin, v romarski obleki v terg in prenočita v edini tamošnji gostilnici. Bila sta namenjena romati na sv. Višarje. Stari popotnik je bil častitljiv možak s sivo brado, njegov sin pa zali cvetoči mladenič. Gostilničarjevi hčerki, dekletu precej vroče kervi, ko zagleda verlega mladenča, se takoj serce vname za čverstega tujca. Ali on ne mara za njo. Zastonj ga vabi, zastonj zdihuje, zastonj mu nastavlja nevarne svoje mreže. Mladenič ostane merzel in se ne zmeni za sladko zapeljivko. Ko dekle vidi in spozna, da je vse njeno prizadevanje zastonj, se razjezi in vsa razkačena sklene se maščevati nad pobožnim mladenčem. V tihi noči, ko je vse spalo, le ljuboželjno dekle né, vstane ta in vzame neko sreberno kupico, iz koje je navadno grajščinski gospod pil, kadar se mu je poljubilo v kerčmo priti, in jo vtakne skrivaj v popotno torbo mladega romarja. Drugo jutro vstaneta tujca in se podata mirno na pot. Malo časa potem pride vitez iz grada in hoče izpiti kozarec starine, preden se poda na lov, kamor je bil ta dan namenjen. Gostilničarjeva hčerka gre, kakor da bi hotela prinesti vino, pa pride na videz vsa prestrašena nazaj, ter začne vitezu pripovedovati, da je sreberna kupica vkradena. — Nikdo, pravi hudobno dekle, ni bil tukaj, kakor dva sumljiva tujca, kojih eden je moral kupico vkrasti. Vitez pošlje takoj svoje hlapce za romarjema, koja tudi v kratkem časa dojdejo. Vboga popotnika, kojima, se ve da, še na misel ne pride, kaj ju čaka, se začudita,

ko zagledata vitezove hlapce, ki so za njima prijahali, ju vstavili, in jima začeli očitati tatvino. Voljno odpreta svoje popotne torbe, ter se dasta preiskati. Ali kako se vstrašita, ko hlapci v torbi mlajšega popotnika sreberno kupico najdejo! — Zastonj se izgovarjata in terdita, da sta nedolžna, da mora to kaka pomota biti in da nikakor ne vesta, kako je ta nesrečna kupica v njuno torbo prišla. Nič ne pomaga. Hlapci zgrabijo vbogega mladeniča, ga zvežejo, ter na konja posade in se vernejo ž njim nazaj v grad. Starega očeta pa pustijo samega na cesti in se ne zmenijo dalje za njega. Ko hlapci mladega tujca pred viteza pripeljejo in mu poročajo, kaj so našli, se razjezi strogi gospod grajščinski in mladenča naravnost k smerti obsodi, ter ga veli tje vun peljati in na vešala obesiti, kar se je tudi zgodilo. — Stari oče pride še le drugi dan v Vuzenico nazaj in ko zvé, kaj se je bilo z njegovim edinim sinom zgodilo, se poda s težkim srcem in ves potert v grad, ter prosi ostrega viteza, naj mu vsaj dovoli, da sme truplo svojega nesrečnega sina iz vešal vzeti in pokopati. Vitez mu to dovoli. Vbogi starec se poda na težak pot tje vun na sodišče. Počasi hodi, noge ga komaj še nosijo, globoko zdihne, ko pride bliže vislic in zagleda na njih svojega ljubljenca, tolažbo svoje starosti in ponos svoje rodbine viseti. Misel, da je njegov edini sin na tako sramotni način moral končati tek svojega še mladega življenja, mu tare serce, in le nekoliko ga še tolaži prepričanje, da je njegov sin nedolžen. Ves potert in obupen se naslanja trepetaje na neko bukvo, da si nabere moči k grenkemu delu, katero ga sedaj čaka. Ali kaka groza in spet kako veselje ga preleti, ko zasliši, bližje stopivši, na enkrat glas, predobro mu znan glas svojega dragega sina, kojega ni upal več slišati, niti sina več živega viditi: „Oče, predragi oče, hitro pristopite in mi pomagajte iz vešal! moje noge se opirajo že celo moč na neko žensko glavo tako, da me verv okoli vrata ni mogla zadušiti!“ — In kaj zagleda sedaj stari oče!? Gostilničarjeva hči, ktera je slišala, kaj se je zgodilo s tujcem, kojega je ona po krivem zatožila in v tako nesrečo spravila, se začne kesati, vest jo peče in ji ne da miru, gre toraj zvečer tje gor na morišče, in ko vidi, da tujec še živi, se postavi pod njegove noge, ga vzdigne s svojo glavo, ker mu drugače ne more pomagati in ga podpira tako celo noč. Obešeni mladenič pride k sebi, pa ne more dol, ker je imel roke zvezane. Tako ju najde stari oče.

Berž reši svojega sina konopljene zanjke, in vsi trije potolaženi grejo pred viteza in mu razjasnijo to res čudno prigodbo. Vitez vse tri povabi na obed in dovoli z veseljem prošnjo starega žlahnika, koji izreka željo, na mestu, kjer so do sedaj stale vislice, v zahvalo srečne rešitve svojega sina in v čast Materi božji, v katere priprošnjo je vedno zaupal, cerkvico postaviti. In tako je postale cerkvica. „Matere božje na Kamnu“.

Fr. Vučnik.

Slovstvo.

„Elementar-Zeichenschule“ von Josef Eichler, Übungsschullehrer am Wiener Lehrer-Pädagogium, Zweite Auflage. Wien. Selbstverlag.

— Tako se glasi naslov delu, ki je od vseh veljavnejših pedagogičnih listov proglašen za najboljšo, kar je dosihmal v Avstriji izšlo v literaturi obravnavajoči poduk elementarnega risanja. „*El.-Z.*“ obseza dva dela. I. oddel obravnava pikčasto (stigmografično) risanje ter obsega 30 zvezkov; drugi del obdeluje pristo risanje ter ima 230 listov. Pridjana je še knjižica, ki dobro razpravlja prvotno risanje, ornamentalno oblikoslovje, ki uči, kako ravnati z bojami (barvami) ter tudi metodično nasvetuje, kako naj se postopa pri tem poduku, kako rabiti razne obrazce i. t. d. Po vsem je vse delo vredno priznanja ter zasluži, da bi se uvedlo v slovenske šole. — Cena „*El.-Z.*“ z navodom vred je f. 6-80, posamezni oddel pa velja f. 3-20 navodna knjižica, sama stane 40 kr.

Dopisi.

Celje, 1. julija 1880. Z novo šolsko postavo se je vnelo med učitelji neko posebno živahno gibanje, ki je nameravalo na to, da dospé učiteljstvo na tisto stopnjo duševne omike, ktera je za samostalnost tako neogiblivo potrebna, brez ktere pa tudi ni mogoče vstrezati sedanjim tirjatvam. Vedno in marljivo napredovalno izobraževanje mora biti geslo učiteljem. Ker pa posamezni lahko onemaga na težavnem potu dušnega izobraževanja — kajti zaprek je dovolj — so se učitelji združili v skupno delovanje: ustanovili so si pred desetimi leti učiteljsko društvo v Celji z geslom: Vsi za enega, vsak za vse! Da je to društvo ostalo zvesto svoji zadači, nam je priča današnja slovesna desetletnica.

Zbralo se je čez 50 društvenikov ob 10. uri predpoludne v deklški mestni šoli, kjer so imeli svoje redno mesečno zborovanje. G. J. Miklavec je praktično obravnaval kocko, prizmo in piramido.*) Ob 1. uri popoldne se je s petjem pričela slovesnost. G. J. L. Weiss je sestavil in prav mično prednašal društveno kroniko, ktera jasno kaže, da se društvo sme ponašati sè svojo marljivostjo v preteklem desetletji; kajti ta, čeravno kratka doba, bila je vendar jako plodonosna za učiteljstvo. Govorilo in razgovarjalo se je v vseh strokah izgoje in poduka. Od 19. maja 1870 do današnjega dneva je imelo društvo 91 zborovanj, v kterih smo slišali 146 govorov, učnih poskusov i. t. d. — slovenskih in nemških. Da so se učitelji tudi v petji vadili, smo se lahko danes prepričali, ko so Jenko-vo „Molitev“ tako verlo zapeli. Vseh zborovanj se je vdeležilo nad 2000 društvenikov. V prvem letu je imelo društvo 32 članov, a zdaj jih šteje 53 pravih in 2 častna. G. Weiss-ov govor je trajal čez eno uro.

Po pesmi „Molitev“ je govoril g. Tone Brezovnik. Ta govor je bil tako spodbudljiv, da je želeti, naj bi celega „Popotnik“ raznosil.

Pri skupnem obedu, ktereга se je vdeležilo kakih 60 oseb so nas zanimale mične napitnice. Perva je veljala Nj. Vel. presvitlemu cesarju, (g. Bobisut, predsednik društva) druga cesarkemu namestniku v Gradci (g. Kropelj), tretja c. kr. deželnemu šolskemu svetu (g. Blümel). G. Brezovnik je napil

*) G. Miklavec je obljubil, da bode to obravnavo v „Popotniku“ priobčil. Uredn.

celjskemu okrajnemu šolskemu svetu in njegovemu načelniku, g. Vučnik mestnemu š. svetu, g. Dr. Higersperger, kot zastopnik tega, na prospeh šolstva. G. prof. Marek je dokazoval, da je učiteljstvo vsled znanega reka: „Quem dii odere, paedagogum fecere“ nadarjeno s tistimi spretnostmi, katerih mu je treba za izverševanje svoje težke a važne naloge. Napival je v prospeh učiteljskega društva, želeč mu še mnogo, mnogo tako veselih desetletnic. Napivalo se je dalje se navzočima gosp. šolsk. nadzornikoma Nerat-u in Ambrožič-u.

Telegrafični pozdravi so nam dosli od učiteljskih društev v Konjicah, Ptujem, Brežicah, v Savinski dolini; pismenih pozdravov smo prejeli mnogo od učiteljev in njih prijateljev.

Sè slavnostnimi pesmimi sta nas počastila gg. Tiefenbacher (nemški), Grebenc (slov.) Med obedom je igrala godba celjskega godbenega društva, ter nas kratkočasilo ubrano petje učiteljev. Akoravno smo se nadjali gledé petja slovenskih in nemških pesmi več ravnopravnosti, vendar ne moremo zamolčati, da se v nobenem obziru ni kalila občna radost, ki se je vsakemu vdeležitelju že na licih brala.

Novice in druge stvari.

(Učitelji vranskega in gornjegraškega okraja) bodo imeli dne 5. aug. v Braslovčah okrajno učiteljsko konferenco z zelo obširnim dnevnim redom.

(Koliko stanejo šole na Štajarskem.) Joaneum zahteva 41.880 gl.; državna realka v Gradci stane 18.435 gl.; ona v Mariboru 19.334 gl. (Verh tega doplačuje dežela k mariborski še 2000 gl. in mesto Maribor 3000 gl.) Graška deželna realka stane letnih 41.382 gl. in v ljubenska (Leoben) 23.541 gl. Ptujška nižja gimnazija stane 13345 gl. Meščanska šola v Celji stane 7818 gl. (300 gl. doplačuje mesto); ona v Radgoni stane 7006 gl.; ona v Gradci 8603 gl., v Judenburgu 8698 gl. Vseh sedem meščanskih šol skupaj 53.357 gl. Ker pa učencev po teh šolah nikjer ni mnogo, stane vsak učenec v Gradci 34 gl., v Celji 46 gl., Vojsbergu 73 gl., Fürstenfeldu 146 gl., Radgoni 152 gl., Hartbergu 154 gl. in v Judenburgu celó 177 gl. Najdražji učenci so na ljubenski realki, kajti tu stane na viših razredih vsak celih 1000 gl. na leto. Sploh zahteva letošnji deželni proračun za „izobraževalne namene“ 1,843.011 gl.

(Ljubljanska pripravnica za učiteljice) se bode po ukazu naučnega ministra že s početkom novega šol. leta uredila tako, da se bodo nove kandidatkinje sprejemale samo še vsako druge leto v odgojevališče. Letos se novih kandidatkinj ne bode sprejemalo in bodo na ž. učiteljišči samo 3 razredi; kasneje pa, kadar se bode novi ukaz popolnem izveršil, samo prvi in tretji razred eno leto, a naslednje leto zopet samo 2. in 4. razred. — Ta ukaz je dal naučni minister zato, ker je že neki preveč učiteljic.

(Ospiči (Masern) razsajajo v vranskem okraju ter nadlegujejo posebno šolo obikujočo mladino tako, da ste se morali šoli na Vranskem in v Št. Jurji pod Tabrom zapreti. V Št. Jurji je sicer že boljše, in se je šolski poduk 25. junija t. l. že zopet začel; na Vranskem vendar že tudi bolezen pojenjuje, ter se je šola 5. t. m. odperla.

(**Šolstvo na Bolgarskem.**) Zadnje národno sebranje storilo je za povzdigo národne ga šolstva nepričakovano mnogo. Za ta oddel so poslanci dovolili več, nego li je ministerstvo zahtevalo. To je vsekako dobro znamenje, da národ želi napredovati v duševnem obziru in da národno sebranje vé ceniti važnost nauka in omike. Národne šole vzdržavajo občine; a za takšne občine, ki nimajo dovolj sredstev, da si vzdržavajo šolo, opredaljena je pomočna vsota 350.000 levov (frankov). Za literarna podvzetja je dovoljena podpora 50.000 levov; za utemeljitev gimnazije v Sofiji je določen prvi letni donesek 50.000 levov, za zidanje preparandije v Caribrodu 15.000 frankov, za žensko preparandijo v Sofiji 50.000 levov i. t. d. Deržavne gimnazije so v Sofiji, v Gabrovu, v Lom Palanki, Kistendilu in Varni. Ženske deržavne preparandije so v Sofiji in Ternovu; možke preparandije v Caribrodu in Silistri; duhovenski seminar pri sv. Petru in Pavlu blizo Ternova. Razven teh ima vsako večje mesto svoje realke ali meščanske šole na občinske stroške.

(**Gornje Štajarsko.**) Gr. Tagespošta je prinesla 2. p. m. čudno novost iz Trofajah, češ da sta tamošnja dva slovenska učitelja bila uzrok, da je nemški nadučitelj Ingruber iskal smerti v Muri, ter jo tudi našel. To se nam ravno tako zdi, kakor da bi slovenski učitelji v Ljubnem (gornji Štajar) bili pred 3. leti ravnatelju Schindler-ju krivi, da se je šel vtopit. Vprašamo: ali se je kje in kedaj kateri slovenskih nadučiteljev zavolj nemških kolegov umoril? Ljubenski tedni list. (*Leobner Wochenblatt*) poroča v 23. št. sledeče: „*TROFAIACH. Es gilt bereits als gewiss, dass der vermisste Oberlehrer Ingruber freiwillig in den Tod gegangen. Zerwürfnisse mit seiner Gattin und einem jungen Amtskollegen, die, obzwar hier längst kein Geheimnis mehr, doch als Familiensache der weiteren Oeffentlichkeit entzogen sein mögen, dürften den unglücklichen Ehrenmann zu dem verzweiflungsvollen Schritte getrieben haben.*“ Znano je tudi, da ta „*Amtskollege*“ ni Slovenec, a tudi ne „*slavischer Nationalität*“, kakor graška Tagespošta terdi. Njegovo ime je na spodujem Štajarskem sicer dobro znano, a gotovo ne prištevate tistih svojim rojakom, ki so vas dosti dolgo po celjskih šolah za „*windische Eseln*“ imeli, čeravno jim je „slovenski“ kruh tako dobro teknil, da so se zelo težko ločili od njega. — Verli prof. kemije na tukajšni gornji realki je v nedeljo 6. p. m. zblaznil. Odpeljali so ga 9. p. m. v Krakovo. On je rodom Poljak.

Spremembe pri učiteljstvu.

Na sp. Štajarskem. G. J. Riedler imenovan je za ravnatelja ljudski in meščanski dekliški šoli v Mariboru; na deško šolo ravno semkej pa pride g. Martin Jakše. Gdč. Franjica Jurše je postala učiteljica ročnih del za Hrastnik in Dol. Starostne doklade so prejeli a) gg. nadučitelji: Fr. Blümel, J. Bobisut, J. Čížek, R. Simonič, J. Vidic, Fr. Vučnik, Fil. Koderman, J. Kranje, J. Rajh, M. Rajšp, J. Vobič in Fr. Urbančič; b) gg. učitelja: Blaž Ambrožič in J. Miklavec; c) gdč. učiteljica: Joana Rankl. G. Fr. Zakrajšek, suplent na gimnaziji v Gradci, pride za učitelja na c. kr. gimnazijo v Celji. G. Izidor

Kadivec, nadučitelj v Ločah je umrl. — Na Kranjskem. Za stalno so nameščeni: gosp. Andrej Kmet, (III. učit.) v Trziču; g. Jurij Režek iz Preserja, (IV. učit.) v Kranji. Gdč. Roza Junis, (III. učit.) v Zagorji pri Savi. G. Breznik, učit. v Trsteniku (Kranj. okrog) gre v pokoj. G. Janez Bantan, zač. učit. v Ambrusu pride za stalno na Polico.

Vabilo k naročbi.

Tolike prijazne gostoljubnosti, s katero se je „Popotnik“ po vsem Slovenskem sprejel in se še sprejema, se nikdar ni nadejal. To mu je pa tudi okrepilo mlade noge, da ne onemaga na trudapolnem potovanju po šolskem in domačem polji. Ostal bode zvest svoji obljubi ter nosil svojim prijateljem mnogoverstnega blaga v prvi versti za šolo, potem pa tudi za dom. Prinašal bo v drugem polletju in sicer že v današnji številki prilogo z napevi najodličnejših skladateljev, kakor Dr. Ipavec-a i. dr. Zategadel bi pa rad zahajal še v obilnejšem številu v slovenske pokrajine in kadar mu bo mogoče še večkrat v mesecu. Prosimo tedaj naše p. n. čitatelje, pokažite „Popotniku“ pot tudi tje, kjer ga še ne poznajo; priporočajte ga, gosp. učitelji, svojim sodrugom in drugim rodoljubom in prijateljem šolstva! Novi naročniki še lahko dobijo vse dosedajne liste.

Vsem sodelavcem izrekamo priserčno zahvalo za duševno podporo ter jih uljudno prosimo, naj nam ne odtegnejo svojih spretnih moči, marveč nam pridobijo še več marljivih pisateljev, kajti mnogo spretnih peres počiva, ki bi lahko napolnjevala obširno torbico „Popotnikovo“ z dobrim blagom čitateljem v veselje, pisateljem pa v čast. Združimo svoje duševne moči za povzdigo omike našega naroda! Hvaležni nam bodo verstniki in potomci za trud, ktereга smo imeli v njihov blagor.

Vse p. n. naročnike, kateri so si „Popotnika“ le na pol leta naročili, uljudno prosimo, da naročnino za drugo polovico leta kmali dpošljejo. Celoletna naročnina znaša tri goldinarje, polletna pa 1 gold. 50 kr., a. v. ter se pošilja gospodu Mih. Žolgar, založniku „Popotnikovemu“, spisi pa uredniku gosp. J. Lopan, nadučitelju v Celji.

Uredništvo.

Podučiteljska služba

na dvorazrednici v **Podčetertku** (W.-Landsberg), ktera je vredjena v 3. plač. red, se razpisuje do prihodnjega šolskega let v def. ali začasno vmeščenje.

S to službo je združeno tudi prosto stanovanje.

Prosilci naj vložijo svoje prošnje do 24. julija **krajnemu šolskemu svetu v Podčetertku** (W.-Landsberg).

Pri tem vmeščenji se bo tudi na učiteljice oziralo.

Okrajni šolski svet v Kozjem, dne 17. junija 1880.

12674

Razpis učiteljskih služeb.

Nadučiteljska služba pri **sv. Duhu v Ločah**, IV. razr. i stanovanje; učiteljska služba v **Šmarji pri Jelšah**, III. razred; učiteljska služba na **Sladki gori**, pošta Šmarje, IV. razred in stanovanje; podučiteljska služba v **Žrečah**, pošta Konjice, IV. razr. i stanovanje.

Prošnje se vpošiljajo **krajnim šolskim svetom** do 31. julija 1880.

Celje, dne 28. junija 1880.

Haas l. r.

Slavnemu slovenskemu učiteljstvu si dovoljujem naznanjati, da imam a) v zalogi:

1. vse potrebne pisanke in risanke za slovenske šole **brez slik**,
2. pisanke s **kranjskim zemljevidom** in
3. z **avstrijskim zemljevidom**.

b) Da izidejo v bodočem šolskem letu pisanke s **štajarskim primorskim** in morebiti tudi koroškim zemljevidom, po tem pa tudi s slikami Nj. Vel. cesarja, cesarice, Slomškega, Vodnika, Preširna.

„Najnižja cena pisankam je 1 gld. 20 kr. (100 kosov)“

pri risankah pa:

„Najnižja cena po Grandauer — ju urejenim risankam je 3 gld. 10 kr. (100 kosov)“.

„Pri večjih naročilih se daje tudi 5% ali 10% odpustnine“.

c) Priporočujem svoje slovenske šolske knjige: Prirodopis (c. 60 kr.), Fizika in Kemija (70 kr.), Geometrija (24 kr.), Zemljepis (2. natis 30 kr., 1. natis 15 kr.), Zgodovina (25 kr.), Mala Fizika (25 kr.), Domovinosloje (12 kr.), Pripovedi iz zgodovine Štajarske (c. 8 kr.)

V Kerškem na Dolenjskem 1. julija 1880.

Iv. Lapajne.